

Oddelenie sťažností a petícií

Váš list číslo/zo dňa	Naše číslo 24/2020-pet.-1.17 41977/2020	Vybavuje/kontakt 59562604	Dátum 24. augusta 2020
-----------------------	---	------------------------------	---------------------------

Vec

Petícia na zníženie emisných limitov pre cementárne v Slovenskej republike – oznámenie výsledku vybavenie petície

Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) bola dňa 15. júla 2020 doručená petícia označená ako „*Petícia na zníženie emisných limitov pre cementárne v Slovenskej republike*“, ktorú ste podali, ako predsedkyňa občianskeho združenia EKOTEAM o. z., so sídlom Rohožník, Hlavná 369/48 a na základe plnomocenstva aj v mene občianskych združení Za zdravé Horné Srnie, Zelený živel o. z. a Ochránársky spolok Sološnica (ďalej spolu len „občianske združenia“).

V petícii žiadate ministerstvo o podporu návrhu na nové emisné limity pre zariadenia na spoluspaľovanie odpadov (cemetárne), ktoré občianske združenia odovzdali ministerstvu dňa 25. mája 2020. Žiadate, aby pre všetky slovenské cementárne platili tie isté pravidlá ako v celej Európskej únii. Podľa signatárov slovenské cementárne v porovnaní so zahraničnými (napr. nemeckými, či rakúskymi) majú v niektorých prípadoch povolené vypúšťať do ovzdušia až dvojnásobne viac emisií. Zosúladenie limitov emisií s európskymi výrobcami cementu považujete za kľúčové, keďže objem spaľovaného odpadu v slovenských cementárňach každým rokom prevyšuje už takmer 400 000 ton ročne, kým opatrenia na zachytávanie škodlivých látok zostávajú stále rovnaké, príp. sa menia minimálne. Dôvodom podania petície (uvedený v texte petície) je aj skutočnosť, že „v týchto dňoch prebieha verejný proces pripomienkovania novely zákona o ochrane ovzdušia“.

Vzhľadom na to, že petícia má charakter žiadosti, ministerstvo pri vybavovaní petície postupovalo podľa § 5 ods. 6 zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o petičnom práve“). Na základe posúdenia obsahu Vašej petície a na základe stanoviska vecne príslušného organizačného útvaru ministerstva, a to odboru ochrany ovzdušia, Vám zasielame nasledovné odôvodnenie.

Dňa 25. mája 2020 v rámci zverejnenej predbežnej informácie k návrhu zákona o ochrane ovzdušia (číslo legislatívneho procesu: PI/2020/72) ste ministerstvu, sekcii zmeny klímy a ochrany ovzdušia, odboru ochrany ovzdušia predložili návrh (pripomienky) vo veci novelizácie ustanovení súvisiacej vyhlášky MŽP SR č. 410/2012 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší (ďalej len „vyhláška“). Predložený novelizačný návrh sa týka prílohy č. 5 časť IV. bod 2. Emisné limity pre spalovanie odpadov v cementárskej peci.

Ministerstvo – odbor ochrany ovzdušia po posúdení predloženého návrhu dáva v predmetnej veci nasledovné vyjadrenie:

V oblasti regulácie priemyselných emisií prijala Európska únia smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách (ďalej len „smernica“), v ktorej sú ustanovené podmienky povoľovania ako aj prevádzkovania pre vybrané priemyselné činnosti. Smernica ustanovuje integrované povoľovanie pre prevádzky, v ktorých sa vykonávajú činnosti, pri ktorých možno predpokladať potenciálne významný vplyv na životné prostredie. Jednou z hlavných zásad integrovaného povoľovania je určenie emisných limitov podľa záverov o najlepších dostupných technikách (ďalej len „závery o BAT“). V súčasnosti sú pre cementárne platné závery o BAT vydané vykonávacím rozhodnutím Komisie 2013/163/EÚ z 26. marca 2013, ktorým sa stanovujú závery o najlepších dostupných technikách (BAT) podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách na výrobu cementu, vápna a oxidu horečnatého. Zároveň však smernica v kapitole 4 a Prílohe VI časť 4 bod 2. ustanovuje „Osobitné ustanovenia pre cementárske pece na spalovanie odpadov,“ vrátane emisných limitov určených ako minimálne požiadavky ochrany ovzdušia.

V právnom poriadku SR je predmetná smernica transponovaná viacerými predpismi: zákonom č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o IPKZ“), zákonom č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ovzduší“), zákonom č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyhláškou MŽP SR č. 410/2012 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší a vyhláškou MŽP SR č. 411/2012 o monitorovaní emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a kvality ovzdušia v ich okolí.

Všetky štyri cementárne na území SR svojou kapacitou spadajú pod integrované povoľovanie podľa zákona o IPKZ a emisné limity sú určené v rámci integrovaného povoľovania.

Pri rozhodovaní o určení emisných limitov je potrebné zohľadniť viacero aspektov. Prevádzky pod integrovaným povoľovaním musia zodpovedať najlepším dostupným technikám, t. j. ich environmentálna výkonnosť musí byť v rozsahu úrovni emisií uvedených v záveroch o BAT. Závery o BAT sú dokumentom, ktorý Komisia vydáva vo forme vykonávacieho rozhodnutia zverejnením vo Vestníku EÚ. Prevádzkovatelia majú 4 roky na zavedenie a prispôbenie prevádzky podmienkam a požiadavkám vyplývajúcich zo záverov o BAT. V ustanovených prípadoch však smernica umožňuje určiť emisné limity odchyľne od rozsahu emisných úrovni uvedených v záveroch o BAT a to v prípade, ak ekonomické náklady sú vyššie ako environmentálny prínos realizácie novej techniky.

Iné postavenie majú emisné limity ustanovené ako minimálne požiadavky. Tieto požiadavky platia bez ohľadu na nákladovosť tohto opatrenia. Zvyčajne sú hodnoty minimálnych požiadaviek miernejšie ako úroveň emisií zodpovedajúcich BAT. Pri povoľovaní nie je možné v žiadnom prípade určiť miernejší emisný limit ako je ustanovená minimálna požiadavka (tzn. emisný limit ustanovený vo vyhláške). Emisné limity ustanovené ako minimálne požiadavky z hľadiska

ochrany ovzdušia pre spoluspaľovanie odpadov v cementárskej peci sú ustanovené v prílohe č. 5 časti IV, bode 2 vyhlášky MŽP SR č. 410/2012 Z. z. a sú plne v súlade s hodnotami ustanovenými v prílohe č. VI smernice o priemyselných emisiách, teda na úrovni EÚ. Skutočnosť, že Nemecko a niekoľko ďalších štátov EÚ spísnilo minimálne požiadavky pre svoje cementárne súvisí s faktom, že Nemecko patrí medzi najvýkonnejšie ekonomiky v rámci EÚ a je lídrom v presadzovaní environmentálnych technológií.

Sprísnenie minimálnych požiadaviek na národnej úrovni nad rámec požiadaviek EÚ nie je možné urobiť bez analýzy ekonomického dopadu na toto odvetvie na Slovensku. Doteraz takáto požiadavka na analýzu nebola ministerstvu známa.

Avšak dotknutá verejnosť môže podľa § 10 zákona o IPKZ vstúpiť do procesu integrovaného povoľovania a podstatnej zmeny alebo aktualizácii podmienok povolenia prevádzky, čo umožňuje presadzovanie prísnejších požiadaviek pre konkrétny zdroj. Rozhodujúcim faktorom v takomto prípade je, akým príspevkom sa konkrétna cementáreň podieľa na znečistení ovzdušia v okolitých obciach a či ohrozuje plnenie noriem kvality ovzdušia (čl. 18 smernice o priemyselných emisiách; § 33 ods. 1 písm. c) a d) zákona o IPKZ).

V súčasnosti Národná monitorovacia sieť kvality ovzdušia nemá v okolí cementární umiestnené žiadne monitorovacie stanice, preto dnes ťažko možno reálne zhodnotiť situáciu v okolí cementární. V tejto súvislosti bude MŽP SR iniciovať zriadenie aspoň indikatívnych meraní v priľahlých obciach, na základe ktorých možno vypracovať relevantné hodnotenie kvality ovzdušia. Ak sa preukáže významný vplyv konkrétnej cementárne na kvalitu ovzdušia, v takom prípade je potrebné prijať prísnejšie podmienky na prevádzku zdroja, čo môže znamenať aj sprísnenie emisných limitov, ale aj prijatie iných opatrení na obmedzenie fugitívnych emisií.

Na základe vyššie uvedených faktov, týmto oznámením považujeme Vašu petíciu z hľadiska zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení neskorších predpisov za zodpovedanú.

S pozdravom

Ing. Zuzana Domsitzová
vedúca oddelenia